1

పేరు చదవగానే నామీద విరుచుకుపడకండి, ఈయన ఈ దురాచారాన్ని ఈ శతాబ్దంలో ప్రచారం చేస్తున్నాడేమిటా? అని. కథంతా పూర్తిగా చదివినా, ఆగ్రహం పోకపోతే, నాదే తప్పని నేనే వొప్పుకుంటాను.

ఐరనీ గ్రేసుని ఎరగనివాళ్లెవరూవుండరు, మా కాలేజీలో పదేళ్లు, ఈమధ్య చదివిన వాళ్లు. పేరుకు తగిన గ్రేసూ, అందం; అల్లరి విద్యార్థులకు తగిన యుసుప (తెరనీ) తత్వం అన్నీ ఆవిడకి పలుకుబడిని తెచ్చాయి.

తురంగరావెప్పుడో ఆవిడమీద మనసుంచాడు. కాని ఎదురుకుండా వెళ్లి 'నన్ను పెళ్లి చేసుకో; నా సర్వస్వాన్నీ నీకర్పిస్తాను' అనే ధైర్యం అతనికి లేదు; వేరేవిధంగానూ, తన ప్రేమని ఆవిడకి వెల్లడించలేకపోయాడు. తక్కిన విద్యార్థుల్లా అల్లరి మొదలెడితే చులకనగా చూసి ద్వేషిస్తుందేమోనని భయపడసాగాడు.

ఒకరోజున గ్రేసు మేడమెట్లమీద పైకి వొస్తోంది. అతనూ అనాలోచితంగా వొచ్చినట్టు వెనకాల పడ్డాడు. తెల్లని చీర, పొడుగాటి జెడ, రెండు చామంతిపువ్వులు, నల్లని సిల్కు రిబ్బను! అతని మనస్సు చలించింది. జడ పట్టుకుని కిందికి లాగాడు.

గ్రేసు ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగింది. అతను న్యాయాధిపతి ముందు నిలుచున్న నేరస్తుడిలా బిక్కమొహంతో చూశాడు. ఇంకా, కిందనించి వొచ్చే లెక్చరర్ని ఆవిడ చూసింది. మాట్లాడకుండా ఆడపిల్లల గదిలోకి పోయింది.

తర్వాత లెక్చరర్ని చూసిన తురంగరావు గుండె దడపట్టుకుంది. ఎందుకో, జ్వరం తగిలినట్టయింది. క్లాసురూంలో ఏదో బాధపడుతూ కూచున్నాడు. కాని ఒకందుకు అతనికి సంతోషంగా వుంది. గ్రేసు కసరలేదు; తిట్టాలేదు. కాని ఆచూపు అర్థంకాలేదు.

లెక్చరర్ పిన్సిపాల్కు చెప్పడంతో ఈ వార్త కాలేజీ అంతా వ్యాపించింది. కొందరు విద్యార్థులు, అతన్ని నేరస్థుని లాగా, కొందరు హీరోలాగా చూడసాగారు. ఇతన్ని సస్పెండ్ చేస్తారనీ, డిస్మిస్ చేస్తారనీ, టి. సి. ఇచ్చి పంపిస్తారనీ అందరూ, అన్నివిధాలా అనుకోసాగారు. అన్నీ విన్నాక తురంగరావు చెడ్డకే తయారయ్యాడు.

పిన్సిపాల్ తురంగరావుకీ, ఐరనీ గ్రేసుకీ కబురంపాడు. లెక్చరర్ కూడా అక్కడే వున్నాడు.

"ఈ అబ్బాయి నీ జడ లాగాడా?"

పిన్సిపాల్ అడిగాడు. గ్రేస్ ఒకసారి ఆలోచించింది. అతని ముఖంలోకి చూసింది. తర్వాత లెక్చరర్నీ, పిన్సిపాల్నీ చూసింది. కాని ఏం మాట్లాడ్లేదు.

"ఏం? చెప్పవేం?"

పిన్సిపాల్ రెట్టించాడు.

"లేదు" అంది గ్రేసు; ఒక విద్యార్థి భవిష్యత్ కోసం చిన్న అబద్ధం ఆడింది.

"అబద్ధం చెప్పకు; నేను నాకళ్ళతో చూశాను" అన్నాడు లెక్చరర్.

"మీ శీలం చూసి ఏమనుకున్నారో, ఈ సంగతిమాత్రం శుద్ధ అబద్ధం" అంది గ్రేసు మళ్ళీ.

లెక్చరర్ ముఖం మాడింది.

ప్రిన్సిపాల్ "ఏమండీ, చత్వారంకాని రాలేదుకదా?" అని, వాళ్ళతో "మీరు క్లాసులకి వెళ్లొచ్చు" అన్నాడు. తర్వాత ఆయన్ని బాగా దులిపాడుట.

2

కాలేజీ వదిలిపెట్టేక ఇంటికి వెడుతో, చాలాదూరంవరకూ తన్ను తురంగరావు అనుసరిస్తున్నది గ్రేస్ గుర్తించనేలేదు. తర్వాత అతనొక చిన్న దగ్గు దగ్గాడు. ఆవిడ వెనక్కి చూసింది.

"ఎవరూ? మీరా!" అంది చిరునవ్వు నవ్వుతూ. వాళ్ల ఇల్లు వొచ్చింది అంతలోకి.

"మీ సహాయం...!" అని తురంగరావు ఏదో చెప్పబోయాడు.

"లోపలికి రండి" అంది గ్రేస్. అతనికి అర్థం కాలేదు. కాని అతను బదులు చెప్పక అనుసరించాడు.

చిన్నయిల్లు! ముందర వరండా కర్రల కటకటాలతో వుంది. రెండు ఫేముకుర్చీలు, చిన్న టేబిల్, ఎదురుగుండా షెల్ఫులో పుస్తకాలు, ఇల్లు చాలా పరిశుభ్రంగా వుంది. బయట చిన్న పువ్వులతోట వుంది క్రిష్టియన్ ఫాషన్‌లో.

ఇద్దరూ కుర్చీలో కూచున్నారు.

"మధ్యాహ్నం ఎందుకలా చేశారు?" ఐరనీగ్రేస్ అడిగింది. అతను దీనంగా చూడసాగాడు. ఆమెమళ్ళీ, "కింద లెక్చరర్ వొస్తున్నాడని వూరుకున్నాను. కాని లేకపోతే....."ఏమో అనబోయింది.

"నాకు తెల్సు. మిమ్మల్ని కాలేజీలో చేరినదగ్గర్నించీ చూస్తున్నాను. నాకు ఎనో అగాధమైన ప్రేమకలిగింది, మీమీద! క్లాసులో మీకేసే చూస్తుంటాను. మీకు తెలీయకండా, సామీప్యంనించి మిమ్మల్ని గమనించడానికని, చాలాసార్లు కావాలని నడిచాను. మీతో చాలాసార్లు మీ యింటి వరకూ కూడా నడిచాడు. కాని నా ప్రేమా ప్రయత్నం మీ దృష్టిని ఆకర్షించ లేక, పోయాయి. ఈ వేళ ఎందుకనో తెలీదు. నన్ను నేనే మర్చిపోయాను. మిమ్మల్ని తాకుతే జీవితాని కదే చాలేమో ననిపించింది..." అతనికి ఆవేశంలో గొంతు పూడిపోయింది. తక్కింది కళ్లతో చెప్పాడు.

ఐరనీ గ్రేస్ మొదట నవ్వు వొచ్చిం. కాని తర్వాత అతనికి ఆవేశాని గుర్తించింది. అతను మౌనంగా కళ్ళతో ప్రేమని కురిపిస్తున్నాడు.

"మగవాళ్లు, పాపం, ప్రేమ ఎక్కువైనప్పుడు ఇల్లాగే పిచ్చిపాపలైపోతారు" సానుభూతితో నవ్వింది.

అతనేం మాట్లాడలేదు, 'నువ్వేమనుకున్నా అనుకో, నాకు కావల్సింది, నీ ప్రేమ మాత్రం' అనుకుని.

గ్రేసు తల్లి రెండు కప్పులు టీ యిచ్చింది. మళ్లీ లోపలపనిలోకి పోయింది.

టీ తాగాక, గ్రేసు అంది: "నాకు పిచ్చిప్రేమల్లో నమ్మకంలేదు; చేసుకుంటే పెళ్లిచేసుకోవాలి, అంతే!"

అతని ముఖాన్ని పరిశీలనగా చూడసాగింది. అతని ముఖం విప్పారింది. సంతోషంతో కళ్లు నాట్యం చేయ సాగాయి!

"అబ్బ! నా జన్మ తరించింది. ఇంక

నాకు జీవితంలో కావల్సిందేమీలేదు. ప్రేమఫలించింది" అరిచాడు.

ఐరనీగ్రేస్ అందుకుంది: "మన సమాజాన్ని, అందులో మా సమాజాన్ని కొంచెంగుర్తుకు తెచ్చుకోండి. మీరేమో ఉత్తమకులస్థులు మేం అధోజాతి. మిమ్మల్ని, మీకుటుంబాన్ని వెలివేస్తారు. మిమ్మల్ని ఇంటినుంచి తరిమేస్తారు, ఈ భౌతిక బాధల్ని భరించలేక మీరు కొన్నాళ్లు పోయాక వేరేదారి తొక్కుతారు. నేను నమ్మలేను — మనం సంతోషమైన జీవితం గడుతామని! ఇలాంటి ప్రేమలు కల్సి, జయించి సుఖంగా వున్న వ్యక్తులు ఏకోటిలో ఒక్కరో" అంది.

అవును; ఆ విడ చెప్పినదాంట్లో అబద్ధం లేదు. మన దేశంలో వివాహాలు జరిగేది ప్రేమనిబట్టి కాదు; పెద్దలనిశ్చయాన్ని బట్టేగా. ఒక వేళ ఏవరైనా ఈ సంఘదురన్యాయానికి ఎదురు తిరిగి ప్రేమిస్తే వాళ్లని నానాహింసలూ పెట్టడానికి చూస్తారు, సంస్కారులమని చాటుకునే పెద్దమనుషులతో సహా.

అతను లేచి రెండుచేతులూ పట్టుకుని అనసాగాడు. "నన్ను నమ్మ, ఈ వేళనించి నేను ఇక్కడే వుంటాను, నాయింటికే పోను. అప్పుడైనా నమ్మకం కలుగుతుందా? తర్వాత మా ఇంటి వైపునించివొచ్చే ఎటువంటి ప్రతిఘటనైనా నేను ఎదుర్కొంటాను. లేకపోతే వాళ్లతో సమ్బంధమే వుండదు. ఇంతచదువు చదివినమనం సుఖంగావుండలేకపోం. ఎక్కడో ఎదో వుద్యోగం చేసుకుని హాయిగా వుందాం. నామాట న[illegible]" అతని కళ్లల్లో ఆనంద బాష్పాలు! ఐరనీగ్రేసుకీ అంతే! మాటరాలేదు.

తల్లివొచ్చి గుమ్మందగ్గర నుంచుంది.

"మీ అల్లుడు!" అని ఐరనీ గ్రేసు, అతన్ని లేవతీసి, తల్లికిచూపింది.

తల్లి ముక్కుమీద వేలేసుకుంది, వాళ్లిద్దరూ ఆమెకి నమస్కరించారు, ఆశీర్వదించమని.

3

ఇది జరిగిన రెండేళ్లలో వాళ్లజీవితంలో చాలామార్పులు జరిగాయి. కాని తురంగరావు ఆమెని విడవాలేదు. గ్రేసు అతన్ని అంతకంటె గట్టింపు ప్రేమతోనూ చూసుకుంది. తల్లిమాత్రం చనిపోయింది.

కాని బాహ్యపరిస్థితులు వాళ్లకి చాలా [illegible]రేకమయ్యాయి. అతనితల్లీ, తండ్రీ ఐరనీగ్రేసు ఇంటికి వూళ్లోని పెద్దమనుష్యుల్ని తీసుకొచ్చి 'అతనికీ, ఆమెకీ' బుద్ధిచెప్పించడానికీ, అతన్ని తీసుకువెళ్లడానికీ ప్రయత్నించారు. కాని అతను లొంగలేదు. తండ్రి "ఆస్థి ఇవ్వ" నని బెదిరించాడు.

"కూడా స్వర్గానికి తీసుకెళ్లు!" అన్నాడు కొడుకు. "రాకపోతే ఉరిపోసుకు చస్తానంది" తల్లి.

"మమ్మల్నిద్దర్నీ రానియి" అన్నాడు కొడుకు.

"ఆ కిరస్తానీదాన్ని నా గడపతొక్కనియ్యను" అన్నాడు తండ్రి.

"మీ ప్రేమకి కులాలు, మతాలున్నాయి. మా ప్రేమకి లేవు. మమ్మల్ని సుఖంగా బ్రతకనియ్యండి" అన్నాడు కొడుకు.

ఐరనీగ్రేసుకీ వాళ్లమతంలోంచి వొత్తిడి వొచ్చింది.

"అతన్ని కూడా క్రిస్టియానిమతం తీసుకోమను" అన్నారు మతాధిపతులు.

"ప్రేమకీ, మతానికీ సంబంధమేమిటి?" అంది గ్రేసు; "మతం వ్యక్తిగతవిషయం"

అతని తండ్రి, పెద్దమనీ, పలుకుబడినీ వినియోగించి మతాధిపతుల్ని ఇంకా రెచ్చగొట్టాడు. చివరికి ఇంటివాళ్లుకూడా: "ఈ సంకరపుకాపరాలు' మాకుపనికిరా"వన్నారు; వెళ్లగొట్టారు!

ఇద్దరూ ఒకరోజున ఆవూరువిడిచి దూరంగా వేరే పల్లెటూరు పోయారు. అక్కడ అతను ఒకసినిమాహాల్లో చేరాడు. గ్రేస్ చేతిమిషనీమీద గలేబులూ, అవీఇవీ కుట్టి రెడీమేడ్ వాళ్లకి అమ్మేది. అతనికి రాత్రి ఆరు గంటలూ, తర్వాత పగలు రెండు గంటలూ పని వుండేది. తీరికకాలంలో ఎంతోహాయిగా గడుపుతుండేవారు.

ఒకరోజు గ్రేసు ఎదో అల్లికలల్లుతోంది. తురంగరావు వెనకనించి వొచ్చి, జడలాగాడు. ఆవిడ వెనక్కి తిరిగింది. ముఖం కత్తివేటుకు నెత్తురుచుక్క లేకండా అయింది! కుర్చీలోంచి లేచింది! అతనూ వెనక్కి తిరిగాడు. ఊపిరి ఆగినట్టయింది!

గుమ్మంలో లెక్చరర్! ఇద్దరూ ఒక క్షణం అయ్యాక తేరుకున్నారు. కాని ఆయనే ముందు మాట్లాడాడు.

"నన్ను చూసి భయపడకండి. అసలు

(21-వ పేజీ చూడండి)

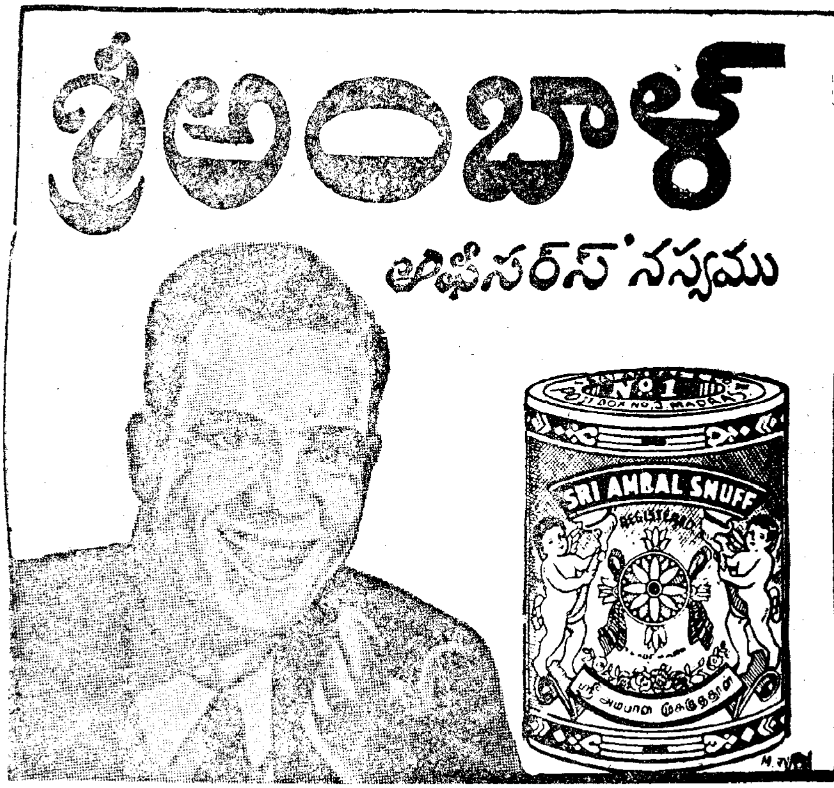

1 తులము టిన్నులలో అన్ని చోట్ల దొరుకును.
శ్రీ అంబాళ్ అండు కంపెని,
తపాలు పెట్టె నెం. 3. మదరాసు.

సహగమనం

(11-వ పేజీ తరువాయి)

మా దీవూరే! ఎవో శిస్తులకని వొచ్చాను. నిన్న సినిమా హాల్లో తురంగరావుని చూశాను. అప్పుడే పలకరిద్దామనుకొన్నాను. కాని కుదరలేదు. ఇప్పుడు బజార్లో కనపడితే వెనకాల వొచ్చాను" అంటూ లోపలకొచ్చాడు.

తురంగరావు "రండి, కూచోండి" అని ఆహ్వానించాడు. గ్రేసు లోపలికి వెళ్లింది.

ఆయన కూచున్నాడు. "మీ లాంటి ప్రేమైకజీవుల్ని ఎక్కడా చూడలేదు. ఏం పట్టుదలా, దీక్షా..."

తురంగరావు పైకి చిరునవ్వు నవ్వాడు. లోపల అగ్ని రగుల్తోంది.

"షేక్స్పియర్ బతికుంటే మీ ప్రేమగాథని ఓ గొప్ప నాటకంగా రాసేవాడు."

తురంగరావు "ఏదో ప్రేమచేత అలా అంటున్నారు" అన్నాడు.

ఐరనీ గ్రేస్ టీ తెచ్చింది. కాని ఆయన కృతజ్ఞత తెల్పుతూ స్వీకరించలేదు. తర్వాత వెళ్లడానికి లేచాడు.

"మీకు శుభం కలుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను" అని వెళ్లాడు ఆయన.

"అశుభం కాకుండా వుంటే బ్రహ్మదేవుడికి వెయ్యి నమస్కారాలు" అనుకున్నాడు లోపల తురంగరావు.

ఐరనీ గ్రేసు అంది: "ఈ దొంగముండాకొడుకు ఇక్కడ దాపరించాడు. ఏం చెయ్యాడుకద!"

"ఏం చేస్తాడు? మన్ని ఇన్నాళ్ళనించీ ఎరిగున్న వాళ్లు ఇవాళ ఇతను చెబితే ద్రోహం చేస్తారా?" గుడ్డినమ్మకంతో ఏదో అన్నాడు కాని అతనికీ లోపల బెంగగానే వుంది.

ఎందుకు చెయ్యడు? ప్రిన్సిపాల్ చేత మొహం మాడిపించిందిగా! ఆ వూళ్లో ఆయనకి పలుకుబడికూడా వుంది! వాళ్లు ఆ వూళ్లో ఎవరో కమ్మ, వారింట్లో ఉంటున్నారు. ఆయనకివాళ్ళ చెవులో వీళ్లు సంకరపు పెళ్లి బాపతు' అని వూదాడు. కమ్మాయన పాలేరుచేత కబురంపాడు రాత్రికిరాత్రి ఇల్లు ఖాళీ చెయ్యాలని. అతను సినిమాదగ్గరున్నాడు. ఆపాలేరుచేత గ్రేసు తురంగరావుకి కబురుచేసింది.

"లెక్చరరీ పుణ్యంకట్టుకున్నాడని" అతను యజమానికి చెప్పకండా, రోజుకుంటూ వొచ్చాడు.

ఈ పాటికి కమ్మరైతుకూడా వొచ్చాడు అక్కడికి.

"రేపు ఖాళీచేస్తాం, ఈ రాత్రికి వుండనివ్వండి" అన్నాడు తురంగరావు.

"వీల్లేదు, బాపనోడూ, కిరస్తానిదీ, భలే కాపరం చట్టబండలైనట్టే వుంది. నాకిన్నాళ్లూ తెల్లేలేదు-లేకపోతే పాలేర్ల చేత బయట పారేయిస్తా" గట్టిగా అరిచాడు.

వాళ్లిద్దరూ ఆ లెక్చరరీని ఎంతశపించుకున్నారో లోపల.

తురంగరావుకి కళ్ళనీళ్లు తిరిగాయి. ఐరనీ గ్రేసుకీ అంతే! "నిశ్చల ప్రేమకి లోకంలో చోటులేదు; ఎప్పుడుకులాలూ, మతాలూ, కుళ్ళూ కంపూ" అనుకుంది లోపల. బాధతో, అవమానంతో కళ్ళ వెంబడి నీళ్లు కారుతూనే వున్నాయి. తురంగరావుకి అవి కనపడకండా ఒక సారితుడుచుకుంది.

సామానులన్నీ బయట పెట్టారు. ఆ చుట్టు పక్కలుండరాదని గదమాయించాడు మళ్ళా ఆరయితు; తన చుట్టూ మూగినచాలా మంది ఆసటచూసుకుని.

"ఓ పెద్దమనుషులారా! మీరంతా రాక్షసులా, మనుషులా! ఈ లోకంలో ఒక మనిషి, స్త్రీ ప్రేమించుకుని భార్యాభర్తలుగా బతకడానికి వీలులేదా? దానికి కులాలు మతాలుఎందుకు? కులంలేని కులం మాది! మతంలేనిమతంమాది!! మమ్మల్నెందుకు చంపుకుతింటారు" అని గట్టిగా అరిచి కింద కూలబడ్డాడు తురంగరావు.

గ్రేసు అతనితలని ఒడిలోకి తీసుకుంది.

4

ఇలా సంఘంనించి తరమబడ్డ అతన్నీ, అతని భార్యనీ ఆ రైతు పాలేరే మాలగూడెంలో ఒక ఖాళీ గుడిసెలోకి చేర్చాడన్న సంగతి నేను వేరే చెప్పనక్కర్లేదు.

మామూలులోకంలో వుండే పోరు వాళ్ళకిక్కడ లేదు. పైగా అందరూ వాళ్లని గౌరవించేవారు. తర్వాత అతని సినిమాలో వుద్యోగం పోవడంకూడ ఆశ్చర్యకరమైన విషయం కాదు. అక్కడ కూలీలతో కష్టపడుతూ, వాళ్లకి రాత్రిళ్లు చదువు చెబుతూండేవాడు.

ఇలా నాలుగైదునెల్లు గడిచింది. ఇక్కడ ప్రేమని నమ్ముకుని సుఖంగా జీవించేవారు.

కాని అతను స్వతహాగా సుకుమారుడు. ఎండా, వానా ఎరక్కుండా పెరిగిన రకం. అలాంటిది మానసికంగా, భౌతికంగా అతని మీద అతని ప్రేమనీ, వాళ్ల ప్రేమ విలువనీ తెల్సుకోకండా కసి తీర్చుకున్నారు, అతన్ని మానసికంగా చంపి, భౌతికంగా బాధించి నీతినియమాల శాస్త్రవేత్తలూ, పెద్ద మనుషులూ.

ఈ మార్పులతో అతను జబ్బుపడ్డాడు. పది లంఖణాలు చేశాక తన్ను సహజాన్నీ, సంకుచిత నీతినియమాల లోకాన్ని విడిచి స్వేచ్ఛాజీవి అయ్యాడు.

ఐరనీ గ్రేస్‌కి తెల్సు: జీవితంలో యిన్ని కష్టాలొస్తాయని. అయినా అతని ప్రేమని కాదనలేకపోయింది. ప్రేమకి, ప్రేమ ప్రతిఫలం కాకపోతే సంఘం చేసిన ద్రోహం తనే చేసినట్టు, అత నెప్పుడో మరణించి వుండునే కానని ఆమె నమ్మకం.

చుట్టుపక్కలవాళ్లు అతన్ని స్మశానవాటిక తీసుకువెళ్ళి, హిందూపద్ధతిలో తగులబెట్టారు, ఏటి వొడ్డున.

మంటల్లో భర్తని చూసి, మనసులో ఏసుని తల్చుకుంది గ్రేసు. అంతా కాల్చాక నదిలోకి నడిచింది, పతిని అనుసరించటానికి. గంగ ఆహ్వానించింది. అంతే రెండు జీవితాల అంతం ఆవేళతో అయింది.

ముందరే చెప్పాను ఈకథపేరు సహగమనం అని—కాని సహగమనం కాదు, మీరు అనుకున్నట్టు.

క్షమించండి. ★